

Dante Alighieri: Božanska komedija

- italijanski enajsterci, tercine
- Pekel, Vice, raj; vsak del ima 33 spevov + uvodni = 100
- gre za potovanje po onostranskih kraljestvih
- tri stopnje očiščevanja Čl' duše
- skozi Pekel ga vodi Vergil (simbol antične vednosti in pz)
- skozi raj ga vodi Beatrice
- različne osebe, liki iz antične mitologije, živali, krščanski svetniki
- pravi, da gre za dva pomena: dobesedni in preneseni

- realizem (je osebno obarvan):
- Pekel
- Francesca in Paolo trpita v peklenski burji
- Farinata je žgan in do pol telesa v grobu
- Pier della Vigna je naredil Sm in se muči zaklet v drevesu
- grof Ugolino gloda lobanjo nadškofu, ki je dal njega in njegove sinove zakovati v ječo, da so umrli od lakote

- meša visoki stil, podedovan iz antike, in nizki stil, vsakdanje
- papeži v peklu, vlačuge v raj, v vicah kraljevski razbojniki; v predpeklju intelektualna in moralna elita antike

Dante zablodi v hosto, obkrožijo ga panter, lev in volkulja; sreča Vergila, ki mu bo pokazal pot skozi pekel, kjer si trpeči znova želijo smrt, vice, kjer upajo na blaženost, in raj, skozi katerega ga bo vodila Beatrice

1. krog Pekla – Limb: pravični pogani, ki so živeli pred Kristusom; brez upanja, da se bodo kdaj zveličali; Homer, Ovid, Horac, Lukan
3. požrešneži; večni dež, toča, sneg; pes Cerber jih straži; florentinski meščan Ciaccio mu napove črno prihodnost Firenc
4. skopuhi, razsipneži; Pluton (Sž človeškega rodu; gr. bog bogastva); drug proti drugemu valijo bremena; med skopuhi tudi papeži
5. jezljivci, brezbrizneži na obrežju reke Stiks)
6. krivoverci v žarečih grobnicah ...

VICE

varuh je Katon Utičan, ki je naredil Sm, da ne bi gledal Cezarjeve samovolje; za Danteja ima izredno moralno figuro – zagovornik in varuh moralne Sv

Vergil mu pove, da Dante že ni umrl, da ga vodi skozi pekel, da je spoznal grehe in da ga je Beatrice prosila, naj ga reši; v Vicah so varuhi angeli; Dante skuša objeti svoje florentinskega prijatelja pesnika, vendar so ljudje v Vicah samo sence, brez telesa; prideta do vznožja visoke gore, iščeta najbolj zložno pot, srečata duše izobčencev Cerkev, ki morajo ostati v predvicah 30x dlje, kot so živeli; Dante se zelo utruji, ko se povzpne na goro: prvi vzpon je za dušo najtežji, ker jo težijo grehi;

1. pas: malomarneži, ki so se tik pred smrtjo skesali – tukaj toliko, kolikor so živeli

2. pas: ti so bili nasilno umorjeni; Dante tukaj sreča dva rojaka, razvname se ob misli na Italijo in sledi politični pamflet; Sordelo ju odpelje v

3. pas: zeleno in cvetočo dolino, kjer bosta prenočila, ker ni dovoljeno v temi hoditi po gori; v dolini so **vladarji**, ki so zaradi posvetnih del zanemarjali svojo dušo; ko se zbudita, sta pred vrati v vice; angel mu vtisne znak 7G = 7 odpustljivih grehov, ki se očiščujejo v vicah; od zdaj naprej se ne sme več ozirati nazaj

1. planota: ošabneži; robovi so iz marmorja, vtisnjeni prizori ponižnosti; po stopnicah se vzpne na

2. planoto: angel Danteju zbrise 1 G, pot je sedaj lažja, ker ima en greh manj; skalovje je sive barve, tukaj so **zavistneži**; sedijo tesno skupaj, veke imajo zvezane z železnimi nitmi (v prejšnjem Ž so z zavistjo gledali na blaginjo drugih)

3. planota: jeznoriteži; na svetu jim je dušo in razum slepila jeza, zato so tu oviti v dimasto meglo, ničesar ne vidijo

4. planota: tukaj se čisti greh premlačne Lj do Dobrega; Vergil mu razloži sestavo vic; **lenobe** – tekajo – prej so bili mlačni in ravnodušni, tukaj so goreči in hitri

5. planota: skopuhi in razsipneži; pehali so se za zemeljskimi dobrinami; tukaj obrnjeni z usti proti zemlji, roke in noge zvezane; sreča papeža; doživita potres = potres spremlja vsako dušo, ki se očisti in nato povzpne v nebesa; pridruži se jima še pesnik Stacij, zaradi katerega je bil ravno potres

6. planota: drevo, polno jabolk; **požrešneži**, sestradani in žejni, še težje jim je ob pogledu na sočne sadeže

7. planota: ogenj; **nečistniki** – prej goreli od strasti; tukaj sreča Dante pesnika Guida Guinizzellija, začetnika sladkega novega stila

angel zbrise še 7 G; iti morajo skozi ogenj, Dante se obotavlja, pristane šele, ko izve, da lahko le tako pride do Beatrice; pridejo v zemeljski raj: ptice, vonj cvetic, nežna sapa, bistra reka Lete (to naj bi bil kraj, kjer sta uživala prva človeka); prikaže se Beatrice, Vergil ga zapusti; Beatrice ga obtožuje, Dante prizna vse grehe, ona mu očita šibkost in lahkomiselnost, ukaže mu, da jo pogleda, njena lepota ga omami, pade v nezavest; ko se zave, je v reki Lete, pije pozabo vseh grehov; okoli Danteja se pojavi 7 nimf, simbolov čednosti; krilati lev, ki je vodil voz, ga priveže k drevesu; živali napadajo voz in ga uničujejo (voz je simbol katoliške cerkve)

RAJ

Lunino nebo: Dante prosi Apolona, da bi bil dober in slaven pesnik, da bi ga okrasili z lovorom; Dante odsvetuje branje bralcu, ki se ne spozna na filozofijo in teološke vede, ker je to novo potovanje tako vzvišeno; zanima ga, od kod izvirajo lunine pege – on meni, da zaradi različne gostote snovi, Beatrice mu poda pravo razlago; Dante zagleda sence, B mu pojasni, da so to duhovi tistih, ki na zemlji niso izpolnili Bogu danih obljub (neka ženska, ki ni izpolnila obljube, da bo vstopila v samostan)

Merkurjevo nebo: tisti, ki so na zemlji delali dobro iz želje po slavi; sreča duha, ki mu pripoveduje o rimskem cesarstvu; B mu pove, da so vse stvari minljive, razen človeške duše – ta izhaja neposredno iz Boga

Venerino nebo: tu se vesele blaženosti vsi tisti, ki so prej goreli v ognju prave lj in so v njej izpopolnili svojo naravo;

Nebo sonca: učenjaki, Tomaž Akvinski govori o sv. Frančišku Asiškem in sv. Dominiku

Marsovo nebo: dva žarka v obliki križa; tisti, ki so dali Ž za vero; nek prebivalec Firenc spregovori o preteklosti mesta, Danteju napove izgnanstvo

Jupitrovo nebo: pobožni in pravični; Dante se tu spomni sodnikov na zemlji, ki jim je pravičnost velikokrat deseta briga; sreča orla; Dante ga vpraša, ali je pravično, da so pogubljenju zapisani tudi tisti, ki še niso slišali za Kristusa; orel pove, da vera še ni zadosti za zveličanje, pomembnejša so dobra dela; tako so lahko tisti bližje božjemu prestolu kot nekateri kristjani

Saturnovo nebo: kontemplanti; duše so razvrščene po zlati lestvi, ki vodi v Empirej; nek benediktinec se pritožuje nad sprijenostjo svojih bratov na zemlji

Zvezdnato nebo: apostol Peter sprašuje Danteja o veri; D ima odgovore na vsa vprašanja, vero je črpal iz sv. pisma, sv. Peter je zadovoljen, D da blagoslov; Sv. Jakob ga izpraša o upanju, sv. Janez pa o lj

Prvo gíbalo: vzpeta se v deveto nebo; B mu pove, da je Bog ustvaril angele, nekaterim je lastna lepota stopila v glavo, zato so se pod vodstvom Luciferja uprli svojemu stvarniku; zvesti so dobili prostor poleg Boga, zdaj so veseli in rajajo okrog njega

Empirej: sedež Boga, D ga vidi kot rožo, na dnu je morje svetlobe, iz dna pa segajo v višave stopnice, na katerih so božji izvoljenci, na najvišji stopnici je Marija; cilj je dosežen, videnje izgine, D se znajde na zemlji